

Spānija

Vispārīgā informācija

Oficiālais nosaukums:	Spānijas Karaliste
Valsts iekārta:	federāla konstitucionāla monarhija
Galvaspilsēta:	Madride
Valsts valoda:	spāņu

Teritorija

Platība:	504 782 km ²
Sauszemes robeža:	1917,8 km
Krasta līnija:	4964 km
Robežvalstis:	Andora 63,7 km, Francija 623 km, Gibraltārs 1,2 km, Portugāle 1214 km, Maroka (Seuta) 6,3 km, Maroka (Melilja) 9,6 km
Administratīvais iedalījums:	17 autonomi apgabali (reģioni) un 2 autonomas pilsētas – Seuta un Melilja
Lielākās pilsētas:	Madride, Barselona, Valensija, Sevilja, Bilbao, Malaga, Saragosa, Granada, Alakanta

Iedzīvotāji

Iedzīvotāju skaits (01.01.2010.):	47 021 031*
Pieaugums uz (2010):	0,6%*
Nacionālais sastāvs:	spāņi, baski, katalāņi, galīcieši
Reliģijas:	Romas katoļi 94%, citas 6%

Ekonomiskie rādītāji

IKP (2010):	1,63 triljoni EUR*
IKP pieaugums (2010):	-0,1%*
IKP uz vienu iedzīvotāju (2010):	23 063 EUR*
IKP PPP (2010):	1,37 triljoni USD**
IKP PPP uz vienu iedzīvotāju (2010):	29 400 USD**
Eksports (2010):	185,8 miljardi EUR*
Imports (2010):	238,1 miljards EUR*
Eksporta partneri (2010):	Francija 18%, Vācija 11%, Portugāle 9%, Itālija 9%, Lielbritānija 6%, ASV 4%*
Importa partneri (2010):	Vācija 12%, Francija 11%, Ķīna 8%, Itālija 7%, Lielbritānija 5%, ASV 4%, Portugāle 4%*
Eksporta produkti:	iekārtas, transportlīdzekļi, pārtikas produkti, farmācijas produkti, medicīnas aprīkojums, patēriņa preces
Importa produkti:	mehānismi, iekārtas, naftas produkti, ķīmikālijas, pārtikas produkti, patēriņa preces, pusfabrikāti, mērinstrumenti un medicīnas iekārtas
Galvenās nozares:	tūrisms, mašīnbūve, ķīmijas rūpniecība, tekstilrūpniecība, apavu ražošana, pārtikas un dzērienu ražošana, mašīnbūve, ugunsizturīgu materiālu ražošana, metālrūpniecība, kuģu būvniecība, farmaceitisko izstrādājumu ražošana, medicīnisko iekārtu un aparātu ražošana
Dabas resursi:	ogles, brūnogle, dzelzs rūda, varš, svins, cinks, urāns, dzīvsudrabs, volframs, pirīts, magnēzīts, fluoršpata, ģipsis, sepiolīts, kaolīns, potaša, hidroenergoresursi, aramzeme
Ienākošās uzkrātās ĀTI (2010):	451,7 miljardi EUR***
Izejošās uzkrātās ĀTI (2010):	490,5 miljardi EUR***
Valūta (2010):	eiro (EUR); 1 LVL = 1,42 EUR****
Fiskālais gads:	kalendārais gads
Inflācija (2010):	1,8%*
Bezdarba līmenis (2010):	20,1%*
Uzņēmuma ienākuma nodoklis:	30%

Papildus informācija

Tālsarunu kods:	+34
-----------------	-----

* Instituto Nacional de Estadística - http://www.ine.es/en/welcome_en.htm

** Central Intelligence Agency – www.cia.gov

*** Banco de España - <http://www.bde.es/foininst/foinste.htm>

**** Latvijas Bankas noteikto ārvalstu valūtu kursu vidējā vērtība (latos) 2009. gadā, www.bank.lv

Spānija atrodas Eiropas dienvidrietumos un aizņem 85% no Pireneju (Ibērijas) pussalas. Ziemeļos robežojas ar Franciju un Andoru, rietumos ar Portugāli, dienvidos ar Gibraltāru. Ziemeļos valsti apskalo Biskajas līcis, austrumos Vidusjūra un rietumos Atlantijas okeāns. Spānijai pieder Baleāru salas Vidusjūrā un Kanāriju salas Atlantijas okeānā.

vasarā no +18°C līdz +26°C.

Kādreiz Spānijas teritorijā dzīvojošās ciltis tika iekļautas Romas impērijas sastāvā, pēc tam izveidojās barbaru karalistes, mauru kalifāts, kristiešu karalistes. Spānija radās tikai 1469. gadā, kad Kastīlijas karaliene Izabella apprecējās ar Aragonas valdnieku Ferdinandu. Abi jau iepriekš savai zemei bija pievienojuši Leonas un Navarras valsti. Apvienoties lika rekonkista – karš, kurā kristiešu karali atkaroja musulmaņiem Ibērijas pussalu.

No 15. līdz 17. gadsimtam Spānija izvērsās par milzīgu koloniālo impēriju, militāri un ekonomiski spēcīgāko, plaukstošāko valsti Eiropā ar plašiem koloniālajiem īpašumiem Dienvidamerikā, Centrālamerikā, Āfrikā, Dienvidaustrumāzijā. Sākot ar 17. gadsimtu Spānija sāka zaudēt savu lielvalsts statusu, līdz ar to arī ietekmi Eiropā.

XX gadsimts Spānijai bija satricinājumu laiks. 1931. gadā Spānija kļuva par republiku. Tad sekoja pilsoņkarš un Franko diktatūra. Franko pasludināja, ka no viņa varu atkal pārņems karalis. Pēc diktatora nāves tā arī notika. Sākumā spāņi uz savu valdnieku skatījās ar neuzticību, taču, kad 1981. gadā Franko piekritēji gribēja atkal sagrābt varu, karalis nostājās demokrātijas pusē. Kopš tā laika Huans Karloss ir Spānijas brīvības simbols un spāņi ar viņu lepojas.

gotikas stilā celtā katedrāle. Seviljas simbols ir katedrāles zvanu tornis Giralda. No Seviljas sākušies daudzi pasaules atklājēju ceļojumi – gan Amerigo Vespuči, gan Fernando Magelāns, gan arī Kristofors Kolumbs devušies ceļā tieši no šīs ostas.

90% valsts teritorijas aizņem kalni, dienvidaustrumos atrodas Kordiljēras-Betikas kalnu sistēma, par kuru augstāki ir tikai Alpi. Netālu no Granādas atrodas valsts augstākā virsotne - Mulasens 3478m v.j.l.

Spānijā ir subtropisks Vidusjūras klimats, sauss un pietiekami karsts. Ziemas maigas, vidējā janvāra temperatūra ir no +8°C līdz +14°C, kalnos temperatūra dažreiz nokrītas līdz -7°C. Vasaras karstas, vidējā jūlija temperatūra ir no +23°C līdz +29°C. Nokrišņu daudzums svārstās no 250-700 mm gadā, pārsvarā nokrišņi vērojami rudenī un ziemā. Kanāriju salās klimats pārsvarā tropisks, ziemā temperatūra ir +25°C, vasarā +28°C. Baleāru salās ir Vidusjūras klimats, temperatūra ziemā ir +12°C,

1970.gadā Spānija sasniedza visstraujāko ekonomisko attīstību Eiropā. 1986.gadā Spānija pievienojās ES.

Spānijā ir krāšņa daba, dzīvespriecīgi cilvēki, garšīgi ēdieni, lielisks vīns, interesanta mūzika, saule, jūra, muzeji un interesantas apskates vietas. Spānijā nav vienveidības.

Dienvidos – Andalūzijā var atrast to, ko pieņēmts uzskatīt par klasisko Spāniju - mauritāniešu arhitektūru, vēršu cīņas - korridu, flamenko, gadatirgus, fiestas, ieilgušās siestas un mazliet paslinkus vietējos ļaudis. Tās centrs ir kontrastu pilsēta Sevilja. Seviljā atrodas pasaulē vislielākā

Ziemeļos, kalnainajā Basku zemē, dzīvo neliela auguma, plecīgi un enerģiski ļaudis, kas sarunājas basku valodā. Rietumos atrodas zaļo mežu, lauku un lauksaimnieku zeme - Galīcija. Austrumos, Katalonijā, kura ir pati „nеспāniskākā” Spānija var sastapt visvairāk blondiņu un rudmataino, tie pēc dabas ir mierīgi un nosvērti, runā kataloniešu valodā, daudz strādā un labi atpūšas. Šeit atrodas Barselona, Pireneji, milzīgās piekrastes Kosta Brava un Kosta Dorada, bet centrā ir Eiropas lielpilsēta - Madride. Ievēribu cienīgas ir arī Baleāru un Kanāriju salas.

Spānijā nav vienas valodas, kurā runātu visā valstī. Paši spāņi savu valodu dēvē par kastīliešu valodu. Bez tās autonomajos apgabalos var lietot vēl trīs valodas: galīsiešu, kataloņu un basku. Galīsiešu valoda atgādina portugāļu mēli – tajā kopš XII gadsimta runā Portugāles kaimiņu zemēs. Kataloņu valoda radās XIII–XIV gadsimtā un ir līdzīga franču valodai. Basku valoda nav radniecīga nevienai Eiropas valodai, un par šīs tautas izcelsmi (kas ir ļoti sena) pastāv tikai minējumi.

Spānijā ir saglabājušies unikāli viduslaiku pieminekļi, pilis un baznīcas ar daudzveidīgu arhitektūru, kur redzama mauru, bizantiešu, arābu un franču kultūras ietekme.

No Spānijas karaļu mākslas kolekcijām radies Eiropā lielākais mākslas muzejs Prado. Te var atrast gan seno Austrumu, gan romiešu, gan renesanses, gan mūsdienu mākslinieku darbus.

Spānijā dzīvojuši un savus darbus radījuši tādi slaveni mākslinieki, kā el Greko, Francisko Goija, Pablo Pikaso un Salvadors Dalī.

Spānijā par karalisku (spāniski – real) sauc visu, kas ir īpašas uzmanības vērts. Šis vārds dots arī

vairākām futbola komandām. Slavenākā no tām ir *Madrides Real*, kas dibināta 1902. gadā un ir viens no pasaules vecākajiem futbola klubiem.

Spānijas reģionu nacionālā virtuve ir nedaudz atšķirīga. Ļoti iecienītas ir zivis un jūras produkti, dažādi gaļas izstrādājumi un mērces. Spāņu ēdieni ir dārzeņu, rīsa un dažādu gaļu maisījums. Viens no slavenākajiem ēdieniem ir paelja, kurā kopā ar tomātiem, papriku un garnelēm var iejaukt putna gaļu vai zivis. Spānija ir pazīstama visā pasaulē ar saviem lieliskajiem vīniem. Katrā rajonā ir arī savas liķiera šķirnes, populārs ir anīsa degvīns.

Spānija ir mūsdienīga zeme, kur top gan datori, gan auto, gan sadzīvei vajadzīgas preces. Kopš 1950. gada valstij ir sava autorūpnīca SEAT. Te top gan kravas, gan vieglās automašīnas.